

Tannlege mistet retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B

I denne artikkelserien beskrives hendelser som har ført til reaksjoner fra tilsynsmyndighetene. I Tidende nr. 11, 2004, ble en situasjon som førte til advarsel gjennomgått. I denne artikkelen kan du lese om en tannlege som mistet retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B*.

Tannleger med norsk autorisasjon eller lisens har rett til å rekvirere legemidler som er nødvendige for utøvelse av tannlegevirksomheten. Dette gjelder også for legemidler i gruppe A og B med de spesielle begrensninger som gjelder. Begrensningene gjelder både for rekvirering til pasient og til bruk i praksis.

Selv om legemidlene er rekvirert til bruk i praksis skal det kunne dokumenteres hvordan de er blitt brukt. Ved slik rekvirering skal det fremgå av journal til pasient hvilke legemidler pasienten er blitt gitt «i hånden».

Mistanke om misbruk av rekvireringsretten kan komme til helsemyndighetenes kunnskap enten via bekymringsmeldinger fra pasienter, kolleger og pårørende, eller fra apotek.

Bekymringsmelding til Helsetilsynet i fylket

I dette tilfellet startet saken med at tannlegens faste apotek underrettet Helsetilsynet i fylket om at tannlegen hadde et, etter deres mening, unormalt høyt forbruk av legemidler i reseptgruppe B. Rekvireringen hadde i hovedsak vært til bruk i praksis eller til eget bruk.

Tannlegen ble bedt om å skrive en redegjørelse for det høye forbruket, noe hun gjorde. Hun valgte også å forklare seg muntlig i et møte med helsetilsynet i fylket.

Helsetilsynet i fylket fant at forbruket avvek så mye fra hva de mente var normal praksis at saken ble oversendt

Statens helsetilsyn for videre behandling.

Helsetilsynets behandling av saken

Tannlegen hadde over lengre tid rekvirert store mengder smertestillende medikamenter i reseptgruppe B. I tillegg var det rekvirert en del hypnotika og sedativa.

For å redegjøre for hvordan medikamentene var blitt brukt, ble tannlegen bedt om å sende inn journaler som kunne sannsynliggjøre eller dokumentere bruken av disse. De store mengdene reseptbelagte legemidler skulle tilsi en svært full timebok, samt behandlinger som hyppig krevde smertestillende og beroligende medikamenter.

Tannlegen forklarte i sin redegjørelse at hun hadde svært mange engstelige pasienter, og at hun i tillegg hadde mye kirurgi i sin praksis. Hun foretrakk også å ha et lager av medikamenter for utdeling til pasienter, fremfor å skrive ut resept direkte til pasient.

Hun var imidlertid ikke i stand til å dokumentere noen av påstandene ved fremleggelse av journaler eller på annen måte. Journalene inneholdt ingen nedtegnelser om at medikamenter var blitt utdelt, og det var heller ikke beskrevet diagnoser som skulle tilsi et unormalt behov for smertelindring eller beroligende effekt.

Isolert sett er mangelen på opplysninger av denne type et brudd på journalføringsplikten i helsepersonellovens § 40. Regelen sier blant annet at journalen skal inneholde opplysninger som er nødvendige for å oppfylle meldeplikt eller opplysningsplikt fastsatt i lov eller i medhold av lov. Forskrift om pasientjournal § 8 stiller krav til journalens innhold.

I Helsetilsynets vurdering ble det også tatt høyde for at det blant tannleger etter manges mening benyttes for lite medikamenter i behandlingen av

pasienter, og at denne tannlegen tvert imot skulle representere et ønskelig nivå.

Selv med et slikt utgangspunkt kom Helsetilsynet til at tannlegens rekvireringsvaner avvek så mye fra normal praksis at det var å betrakte som uforvarsvarlig. Det var et avvik på flere hundre tabletter i løpet av få måneder mellom hva som kunne dokumenteres og det antall som var blitt rekvirert.

Et så stort avvik er å betrakte som en fare for sikkerheten i helsetjenesten.

Tannlegens praksis ble også på andre områder funnet uforvarsvarlig, men disse forhold skal ikke beskrives her.

Reaksjon

§ 63 i helsepersonelloven omhandler tap av retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B. «Hvis legers eller tannlegers rekvirering av legemidler i gruppe A og B anses uforvarsvarlig, kan Statens helsetilsyn helt eller delvis kalle tilbake retten til å rekvirere legemidler for en bestemt tid eller for alltid.»

Kravet om forsvarlighet fremkommer av helsepersonelloven § 4. Av forarbeidene til loven går det fram at uforvarsvarlighet også kan skyldes manglende rutiner, selv om det enkelte helsepersonell ikke er å bebreide. I dette tilfellet var tannlegen selv ansvarlig for sine egne rutiner. Dermed var avviket å anse som uforvarsvarlig uansett om det skyldtes manglende dokumentasjon/rutiner eller et misbruk av de rekvirerte legemidler.

Tannlegen mistet i dette tilfellet retten til å rekvirere legemidler i gruppe A og B for alltid.

*Aleidis Løken
tannlege og jurist, seniorrådgiver
Avdeling for tilsynssaker, Statens helsetilsyn*

*For å ivareta anonymiteten til de innklagede tannleger er opplysningene i saken omskrevet.